

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente 's-Hertogenbosch
Postbus 12345
5200 GZ 's-Hertogenbosch

's-Hertogenbosch, 27 oktober 2014

Onderwerp: Advies over Raadsvoorstellen Participatiewet

Geacht College,

In de loop van 2014 heeft de Cliëntenraad AmSZ in haar vergadering meerdere malen van vertegenwoordigers van WeenerXL een toelichting gekregen over de invoering van de Participatiewet.

Daarbij is intensief van gedachte gewisseld over de keuzes die de gemeente moet maken en de (beperkte) keuzevrijheid die de gemeente daarbij heeft.

De Cliëntenraad AmSZ heeft veel waardering voor de wijze waarop in een vroeg stadium ambtelijk e.e.a. is toegelicht.

De Cliëntenraad AmSZ is verbaasd over het feit dat in de ontvangen stukken nergens het woord “cliënt” wordt gebruikt behalve in de verordening cliëntenparticipatie. Maar ook daar is geen definitie gegeven van de term “cliënt”.

De Cliëntenraad AmSZ adviseert uw College duidelijk te maken dat in de stukken “cliënten” zijn bedoeld waar de formulering: “personen die tot de doelgroep behoren” en “belanghebbenden” wordt gebruikt. Naar de mening van de Cliëntenraad AmSZ zou het veel duidelijker zijn om in de plaats daarvan in de stukken overal te spreken van “cliënten” .

De Cliëntenraad AmSZ heeft op uw verzoek twee adviezen samengesteld: “Advies over beleidsregels Participatiewet” en “Advies over Raadsvoorstellen Participatiewet”.

In deze brief vindt u onze adviezen over de Raadsvoorstellen.

1. Wachtlijst Wsw

Een belangrijk onderwerp betreft de status van de mensen die per 1-1-2015 op de WSW wachtlijst staan. Op die datum van invoering van de Participatiewet vervalt de WSW-wachtlijst en er is geen instroom meer in de WSW. Mensen op de WSW-wachtlijst vallen met ingang van 1-1-2015 onder de dan van kracht wordende Participatiewet en komen met voorrang in aanmerking voor de zogenaamde participatiebanen.

Voor de mensen die per 31-12-2014 nog op de WSW-wachtlijst staan is het van belang te weten dat daar per 1-1-2015 nog wel rechten aan verbonden zijn.

De Cliëntenraad AmSZ maakt zich er zorgen over dat aan hen niet voldoende prioriteit gegeven wordt om voor een participatiebaan in aanmerking te komen en dat zij als vergeten groep tussen wal en schip vallen. Daarom adviseert de Cliëntenraad AmSZ uw College om daarover duidelijk te communiceren.

2. Uitstroom WSW

Wij hebben begrepen dat alle rechten en plichten van de huidige groep WSW-ers blijven bestaan.

In die CAO (art. 9.1) staat ook dat zij verplicht zijn mee te werken aan begeleid werken en uitstroom naar regulier werk, indien dat binnen het ontwikkelingsplan valt.

Problemen kunnen zich voordoen indien deze uitstroom niet duurzaam blijkt te zijn en de WSW-er weer terug wil/moet. Conform de CAO komt hij/zij dan met voorrang op de wachtlijst, die evenwel na 1 januari 2015 niet meer bestaat.

Om te voorkomen dat deze mensen van een vaste baan met CAO, pensioenopbouw enz., terechtkomen in een participatiebaan adviseert de Cliëntenraad AmSZ WSW-ers die afgelopen jaren zijn uitgestroomd en in de toekomst zullen uitstromen naar regulier werk, bij geen verlenging of ontbinding van het arbeidscontract, terug te nemen als WSW-er.

3. Handhaving.

Fraude met uitkeringen mag niet worden geaccepteerd. De Cliëntenraad AmSZ vraagt zich echter af hoe het College bij schending van de inlichtingenplicht de verwijtbaarheid daarvan gaat bepalen en hoe de objectiviteit bij het opleggen van een boete wordt gewaarborgd. De Cliëntenraad AmSZ denkt in het bijzonder aan mensen met psychische en psychiatrische problematiek, aan mensen met een licht verstandelijke beperking, aan mensen met een lage opleiding, aan mensen die problemen hebben met ingewikkeld taalgebruik, aan mensen die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen, aan mensen die onvoldoende of geen kennis hebben van en mogelijkheden hebben tot het gebruik van digitale communicatie.

De Cliëntenraad AmSZ adviseert uw College om in de procedure op te nemen “hoor en wederhoor” toe te passen, zodat mensen de kans krijgen om hun eigen verhaal te vertellen.

4. Tegenprestatie

In de verordening participatie wordt “participatie” gedefinieerd als “tegenprestatie”, die bestaat uit de door het College geboden mogelijkheid om naar vermogen onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden te verrichten, naast of in aanvulling op reguliere arbeid en die niet leiden tot verdringing op de arbeidsmarkt. In het raadsvoorstel worden voorbeelden gegeven van maatschappelijke nuttige werkzaamheden. Veel van deze werkzaamheden kunnen echter leiden tot verdringing.

De Cliëntenraad vraagt zich af hoe er in concrete gevallen daadwerkelijk voor wordt gezorgd wordt dat bedoelde verdringing niet plaats vindt.

5. Inkomens- en huishoudtoets en taaleis

Op het gebied van inkomen is er geen nieuwe verordening nodig. Wel vinden er per 1 januari 2015 belangrijke wijzigingen plaats: invoering van de kostendelersnorm, vervallen van de norm voor alleenstaande ouder, afschaffing bevoegdheid van gemeenten om toeslagen en verlagingen toe te passen. Daarnaast ligt het wetsvoorstel Taaleis Wwb bij de Tweede Kamer. Beheersen van de Nederlandse taal wordt daarin vereist om een uitkering te krijgen.

De Cliëntenraad AmSZ adviseert uw College om alle betrokkenen tijdig over deze wijzigingen te informeren.

6. Eigen gemeentelijke bepaling van loonwaarde.

Tijdens een (proef)plaatsing bij een werkgever kan een loonwaardemeting worden uitgevoerd. Vaststellen van de loonwaarde is nodig om de hoogte van een loonsubsidie te kunnen vaststellen.

De Cliëntenraad AmSZ adviseert uw College externe deskundigheid te benutten om de loonwaarde vast te stellen.

In de bijlage bij artikel 7 van de re-integratieverordening wordt de methode “CompetenSYS Loonbalans” omschreven die het College gaat gebruiken om loonwaarde te kunnen

bepalen. Als uw College dit instrument toch in eigen beheer gaat toepassen, vraagt de Cliëntenraad AmSZ welke eisen aan de medewerkers worden gesteld die deze diagnostiek uitvoeren en aan te geven welke scholing noodzakelijk is om dit instrument in eigen beheer toe te passen.

Tevens adviseert de Cliëntenraad AmSZ, indien dit niet al is meegenomen, om de cliënt volledig te betrekken in de communicatie, zowel tijdens als na deze diagnostiek en hem/haar de gelegenheid te bieden bezwaar te maken tegen deze beslissing.

7. Bezwaar en beroep

Tegen een besluit tot oplegging van een verlaging van een uitkering kan bezwaar en beroep worden ingediend. Dat hoeft niet in de verordening handhaving te worden geregeld.

De Cliëntenraad AmSZ verzoekt uw College om alle betrokkenen tijdig over deze mogelijkheid te informeren.

8. Persoonlijke ondersteuning en begeleiding

Dit zijn instrumenten voor re-integratie, die aanvullend kunnen worden ingezet met het uiteindelijke doel dat een werknemer zonder begeleiding bij een reguliere werkgever kan werken. Daarom wordt de begeleiding binnen 3 jaar afgebouwd naar 0.

De Cliëntenraad AmSZ vraagt uw College nader aan te geven waar die begeleiding uit bestaat, hoe de kwaliteit kan worden gegarandeerd, hoe de effectiviteit wordt beoordeeld en hoe gehandeld wordt indien na deze 3 jaren het doel niet is bereikt en voorzetting van het arbeidscontract gevaar loopt indien deze begeleiding stopt.

9. No risk polis

Uw college wil zelf een no-risk polis inkopen en aanbieden aan werkgevers. Er is nog geen aanbod hiervoor in de markt. Tot dan is het mogelijk om onder voorwaarden een no-risk polis te vergoeden die door een werkgever is ingezet.

De Cliëntenraad AmSZ verzoekt uw College om ons tijdig over de invulling en voortgang te informeren.

10. Communicatie

De Cliëntenraad AmSZ is verheugd te zien dat in het Raadsvoorstel Invoering Participatiewet een apart hoofdstuk is geweid aan communicatie.

De verwachting wordt hier uitgesproken dat alle relevante personen, bedrijven en organisaties tijdig de juiste informatie krijgen aangeboden, zowel in deze overgangssituatie als daarna. Bijzondere aandacht zullen groepen cliënten krijgen die als gevolg van de Participatiewet (mogelijk) inkomensveranderingen ondergaan. De Cliëntenraad AmSZ heeft het belang van een goede communicatie altijd, gevraagd en ongevraagd, onder de aandacht gebracht en wil hierbij graag met het College samenwerken.

De Cliëntenraad AmSZ wil daarbij benadrukken dat communicatie meer is dan het noemen van 'passende kanalen'. Nadenken over hoe en wat te communiceren, waarbij eerlijkheid, oprechtheid, transparantie en dienstbaarheid voorop staat. De intentie en de oprechte wens om aan inwoners, cliënten of betrokkenen te laten weten wat de gemeente aan het doen is en waarom dat nodig is. Bij elke beleidsletter die wordt geschreven, moet ook gedacht worden aan: hoe "verkoop" ik dat aan de inwoners. Het is een proces wat tegelijkertijd loopt zodat niet achteraf bekeken moet worden wat er nog aan informatievoorziening en communicatie moet worden gedaan.

De Cliëntenraad AmSZ adviseert uw College alles wat er aan nieuwe media bestaat uit de kast te trekken. Ook is het belangrijk de wijkpleinen een meer expliciete rol te geven in de communicatie met alle betrokkenen.

Zoals gezegd wil de Cliëntenraad AmSZ hierin met de gemeente samenwerken door haar ervaringsdeskundigheid aan te bieden.

11. Positie Cliëntenraad

In december 2013 heeft de Cliëntenraad AmSZ een ongevraagd advies uitgebracht over de toekomst van cliëntenparticipatie in 's-Hertogenbosch. Van belang is te realiseren dat cliëntenparticipatie een vorm van inspraak of belangenbehartiging is voor cliënten van de gemeente. Dit is niet hetzelfde als burgerparticipatie.

Iedere cliënt is een burger van 's-Hertogenbosch, maar niet iedere burger is een cliënt. Deze inspraak voor cliënten is van groot belang omdat deze cliënten een of andere vorm van klantrelatie met de gemeente hebben waarbij bijna altijd sprake is van een afhankelijkheidsrelatie. Alle cliënten van de gemeente 's-Hertogenbosch hebben recht op een georganiseerde en formele vorm van inspraak. Gezien de ontwikkelingen van de drie transities Participatiewet, WMO en Jeugdzorg, is een toename van nieuwe cliëntengroepen te verwachten.

Naast deze inspraak is het bij cliëntenparticipatie van belang dat de gemeente goede gesprekspartners heeft bij de voorbereiding en uitvoering van beleid.

Door de drie grote decentralisaties zullen er drie cliëntengroepen gaan ontstaan: cliënten vanuit de nieuwe Jeugdwet, cliënten die hulp nodig hebben vanuit de uitgebreide WMO en cliënten onder de nieuwe Participatiewet. Cliëntenparticipatie, inspraak én advisering dus, zal over het gehele sociale domein moeten worden georganiseerd. Het is daarbij zowel qua inhoud als proces nuttig dit in één "Cliëntenraad 's-Hertogenbosch" te combineren. De Cliëntenraad AmSZ adviseert uw College, conform ons eerdere advies van 1 december 2013, één "Cliëntenraad 's-Hertogenbosch" te realiseren welke wordt bemenst vanuit drie kamers: de Jeugdkamer, de WMO-kamer en de Participatiekamer. Iedere kamer zal uit meerdere cliënten, of hun vertegenwoordigers of vertegenwoordigende organisaties bestaan die grote deskundigheid, affiniteit en/of ervaringsdeskundigheid inbrengen op het betreffende onderdeel, zodat inspraak én advisering binnen en vanuit die kamer gewaarborgd is.

Het advies van de Cliëntenraad AmSZ luidt daartoe een ontwikkeltraject te starten om een WMO-kamer, een Participatiekamer en een Jeugdkamer te bemensen (deels) vanuit de huidige WMO adviesraad en Cliëntenraad AmSZ. En vervolgens vanuit deze drie kamers de Cliëntenraad 's-Hertogenbosch samen te stellen.

In deze visie worden de adviezen die deze Cliëntenraad 's-Hertogenbosch aan de gemeente levert, vanuit de betreffende kamer voorbereid en uiteindelijk integraal vastgesteld in de voltallige raad. Daarbij ontstaat synergie en wordt de cliëntenparticipatie bij de drie transities werkelijkheid.

De Cliëntenraad AmSZ is daarom hoopvol gestemd nu in de raadsstukken is te lezen dat uw College in de loop van 2015 het overleg over de cliëntenparticipatie en beleidsadvisering in het sociale domein weer oppakt.

De Cliëntenraad AmSZ zal haar naam wijzigen in "Cliëntenraad Participatiewet" zoals in de betreffende verordening nu is vastgelegd.

Met vriendelijke groeten,

namens de Cliëntenraad AmSZ,

Hans van Grieken
voorzitter

Pieter Jacobs
secretaris